

Déri Balázs

Éneklő Egyház — éneklő egyház?*

Dicsérni jöttem, nem temetni — s ha valaki azt várná, hogy a drámabeli temetési szónokhoz hasonlóan valami ügyes retorikai fogással majd kifordítom az állítást, az csalódní fog.

Déri Balázs klasszikus filológus, műfordító, zenetörténész, a Magyar Egyházzene felelős szerkesztője.

Mindvégig dicsérni fogom az Éneklő Egyházat, mégpedig nem csak és nem is elsősorban mint szűkebb értelemben vett énekeskönyvet, hanem mint az új magyar liturgikus nyelv megalkotása folyamatának fontos, ha nem az egyik legfontosabb állomását.

Mint minden emberi alkotásba, ebbe is vegyül az emberi gyöngeségből; nem kompromisszummentes mű, nem is biztos, hogy annak kell lennie, sőt... ; nem bírálhatatlan; de mint a könyvnek megjelenése óta használója, mint akinek egyik legfontosabb személyes döntésében igen fontos segítség volt az erre épülő lelkeség, tehát személyes elkötelezettséggel, ha tetszik elfogultsággal is, s ez alkalommal úgy is, mint a stilisztika és különösen a szakrális nyelvek stilisztikája iránt érdeklődő nyelvész, némi illetékességgel is állítom: apróbb nagyobb korrekciókkal, amelyek nem mostani tárgyunkat, a könyv nyelvét-nyelvezetét illetik, hanem a tartalmát-összetételét és szerkezetét, tehát néhány gyors döntést igénylő korrekcióval olyan könyvvé tehető, amely hosszú évtizedekre meg kell határozza az egész magyar katolikus egyház istentiszteleti énekét és amelynek hatással kell lennie amannak egész szakrális nyelvére.

E hosszú bevezető már sejteti, hogy az Éneklő Egyházzól nem szabad csak mint kancionáléről, népénektárról beszélnünk, mint azt alcíme sugallná. Természetesen az is: 370, meg a liturgikus részben elszórt kb. 20, tehát összesen mintegy 390, gyülekezeti éneklésre szánt, nagyrészt strófikus (nép)ének gyűjteménye. De már a népénektári részben is sokkal többet nyújt: nem is elsősorban —itt-ott igencsak szűkre szabott— himnológiai adataival (e tekintetben ökumenikus szempontból is követelmény lenne a pontosítás, pl. a származás-láncolat elejének feltüntetése, nem csupán azon könyvé, amelyből az adott alak származik): sokkal többet nyújt az énekeket megelőző, nagy lelki haszonnal járó kommentárjaival. Ám e könyv tartalmazza a mise magyar nyelvű gregorián proprium-tételeinek elégséges válogatását, (ami igényesebb, a magyar nyelvű gregorián éneklésében „haladó” közösségek számára teljesre bővíthető), tartalmazza a népszolozsma alapvonalait, amelyeket az elmúlt években megjelent népszolozsma-sorozat gyakorlatilag a szükséges teljességgel vitt.

---

* A III. Magyar Egyházzenei Kongresszuson, 1997. március 14-én elhangzott előadás szerkesztett változata.

A könyv ezen két oldaláról kell most szólnunk, nem mintha nem lenne a könyv integráns része a hittani, imádságos-ájtatossági, liturgikai anyag is; sok-sok óra vita után, melyet kisebb-nagyobb körben folytattunk, arra a véleményre jutottunk, hogy rövidített formák elképzelhetők, de az igazi formának e komplex könyvnek kell maradnia.

A kancionál

Óhatatlanul fölmerülő viszonyítási alap az a könyv, amelyet érdemei elismerése mellett —s ez most nem gunyoros formula, hanem igazi tiszteletadás— az Éneklő Egyháznak máris föl kellett volna váltania: a „Szent Vagy Uram!” (SzVU) illetve a „Hozsanna”. A csupasz, önmagukban többféleképpen értelmezhető számok a következőket mutatják: a Hozsanna énekeinek kb. 2/3 része, itt-ott rövidítéssel, az Éneklő Egyházban is megtalálható. Tudván, hogy a válogatást megelőzte egy alapos fölmérés a SzVU énekeinek ismertségéről, bátran állítom, hogy nincs talán egy sem, amelynek elmaradása teológiai, lelki-ségi, népénektörténeti vagy bármi más szempontból veszteség lett volna.

Ami a kihagyott énekek szöveganyagát illeti: egy részük azt a híg, romantika-korabeli vallásos nyelvezetet és képvilágot hozta, amelyet gyaníthatólag a SzVU szerkesztői is csak az akkor szükséges kompromisszumok miatt voltak kénytelenek megtartani. Ugyanakkor a SzVU igen nagy mennyiségű új szöveget zúdított —mégpedig előzetes megméréstetés nélkül— a könyv remélt használóira, akik, becsületükre legyen mondva, azoknak nagyrészt ellenálltak. Az akkor új szöveganyag, még ha nagyobb részének sekrestyelírójából általában toronymagasan emelkedik is ki Sík Sándor énekköltészete (több mint 40 szöveg), ilyen tömegben mindenképpen vállalhatatlan volt, s az idő meg is hozta fölötte az ítéletet. Természetesen Sík Sándor és mások maradó verseinek értékét is megmutatta az elmúlt idő.

Egyébként a SzVU-t sértődötten és kritika nélküli elfogultsággal védelmzők figyelmét föl kell hívni arra, hogy a népének (gyülekezeti ének, korál stb.) történetében ez a válogató folyamat számos alkalommal lezajlott: sok szerző többeszes terméséből csak néhány ének élte túl az első megjelenést.

Az Éneklő Egyház és a SzVU közös anyaga tehát kb. 200 ének. Ezt a számot azonban eltúlzottnak érzem: legalább 50–60, bizonyosan kompromisszumként megtartott ének veszteség nélkül kihagyható lenne egy hosszú évtizedekre szánt, végleges változatból. (Számos ének ellen vagy néhány fordulatuk ellen, bevallom, talán gyermek- és ifjúkorom neoprotestáns neveltetése miatt sem tudom levetni heves ellenérzésemet, mégsem gondolom, hogy elhagyhatók lennének. Pl. a „hő ima zeng édesdeden” fordulatot mint stilisztikai szörny-szülöttet feledendő, mikor a „pápai himnuszt” kell énekelnem vagy orgonával kísérem, igyekszem a Szent Péter utódjával történt valóban mély nyomokat hagyó találkozásomat fölidézni...)

A SzVU-ból átvett énekek szövege nagyrészt abban az alakban maradt, ahogyan annak idején a gyűjteménybe fölvelték s ahogyan országszerte ismertté vált. Ezen énekek döntő többsége nyilván a repertoár szövegileg módíthatatlan alapjához tartozik, s ha itt-ott javítani akarnánk őket, nem lennének változtathatók súlyos zavarkeltés nélkül. Nem is kell őket bántani, sőt, úgy tűnik, az Éneklő Egyház néhány nem bevált szövegváltoztatása helyett is jobb lesz a megszokott szöveget visszaállítani. Számos ének erős húzásokkal, versszakkihagyásokkal vétetett föl az Éneklő Egyházba, így érdemes megtartani őket a továbbiakban is, sőt a metszőolló néha másoknak is jót tenne.

Az Éneklő Egyház a SzVU népénekanyagát egy abból mindenképpen hiányzó, kompakt anyaggal egészítette ki, a „Kájoniból” származó —de vegyes eredetű— kb. 45–50 énekkel. Itt az Éneklő Egyház szerkesztőinek kezét nem kötötte a SzVU: a dallamalakokat a népi variáló folyamat ismeretében rögzíthették, a szöveg pedig nemegyszer igen erős, de ízléses és ezért védhető átdolgozás eredménye, amit az eltelt évek tökéletesen igazoltak.

Az eredeti szövegek legnagyobb tehertételei ugyanis nem az egyes szavakban vagy igealakokban megnyilvánuló archaizmusok, hanem a hosszúság, itt-ott terjengősség, a rímelés egyhangúsága, amin teljes szívvel vállalható összevonásokkal segítettek. (Sokszor ezért a himnológiai adat így lenne pontos: „Kájonni alapján új”). Szép példája ezen eljárásnak pl. böjti énekeink közül az „Ez világnak szépséges tüköre”. Az első versszak („Ez világnak szépséges tüköre, / Jézus Krisztus örök dicsősége, / Atya Isten véghetetlenisége, / ábrázolja és nagy bölcsessége”) két sorra tömörült, előnyére („Jézus Krisztus, az Atya igéje, / fényessége, örök bölcsessége”). A második strofa („E világra jöve tanítani, / sok csudákat kezd cselekedni, / bűnösöket a jóra inteni, / mindeneket idvességre hívni”) nem mond kevesebbet két sorban sem („világba jött bűnösöket hívni, / megtérésre, életre vezetni”). Bár borzongatóan szépséges az eredeti kezdősor („Ez világnak szépséges tüköre”), mégis helyesen jártak el az Éneklő Egyház szerkesztői, amikor e túl szép sort egy „biblikusabbra” cserélték föl. Az összevonás által létrejött strofa gondolati feszességét és nem kevésbé frissességét mindenképpen üdvözlünk kell.

Ami az újonnan fölvelt magyar népénekanyagot illeti, minden egyéb csak másodlagos jelentőségű: a „népi”-nek jelzett anyag valamivel több, mint egy tucat; a Tárkányi-Zsaskovszky mintegy tíz szövegére hivatkoznak; a XVI–XVII. századi protestáns anyagból féltucatnyi az „új” ének, de részben átdolgozva s részben katolikus közvetítéssel; néhány ének a Cantus Catholiciból, Illyésből származik, és szintén „új” a Szent László-ének s első lejegyzett nép-énekünk, a „Krisztus feltámadása”.

Mindez az igen értékes régi anyag tehát, átdolgozva, a könyv egészének nyelvallapotát nem tette archaikusabbá, nem nehezítette el, sőt, egészében véve frissebb s —nehogy félreértsük!— „modernebb” nyelvallapotot mutat, mint a vizenyős romantika vagy a századelő már korábban is avított, sőt giccsbe hajló stilisztikai rétege.

Valószínűleg ugyanezt az egyszerre bátor és érzékeny áthangszerelést kellene végrehajtani azon az anyagon is, amelyet a kihagyásra javasolt legalább 50–60 ének helyére a XVI–XVII. századi protestáns, de akár így is nevezhetnénk: ökumenikus repertoárból kellene fölvenni.

Ha ez az átstilizálás közös munka eredménye és mind a protestáns egyházak, mind a katolikusok elfogadják, mindnyájunknak nagy nyereség lesz.

Számban és értékben még a Kájoniénál is jelentősebb „újítás” a zsolozsma-himnuszok beemelése a kancionálba, a mise énekei közé, (nem előzmények nélkül a népénektörténetben), miközben a maguk szabályos liturgiai helyén is használandók. Mintegy 40 szövegről van szó, jó részük éppen a legértékesebb, ókeresztény anyag. Ha a megfogalmazás erejében itt-ott engednek is a késő-középkoriak, nem megvetendő kiegészítő színeket adnak. Ezekhez kapcsolódnak stilisztikailag a szekvenciák vagy a „Magnum nomen Domini” stb.

Latin eredetiük az azonos grammatika és részben azonos szóanyag mellett Ambrus gyémántkeménységű himnusai illetve a rímjáték-szekvenciák mint határesetek közt húzódo stilisztikai rétegekhez tartoznak. Ezek a stilisztikai különbségek valamelyest átütnek a magyar fordításokon is: Babits fordításai inkább az előző rétegnél szerencsésebbek, Sík Sándor szövegei talán alkalmasabbak a későbbi himnuszokra. A kettő között helyezkedik el Csanád Béla stílusa; ő többször Sík Sándor fordításaiból indul ki, melyeknek több „manírja” szerencsésen tűnt el az átdolgozás folyamán.

Babits az ókeresztény latin szövegeket vagy a csengő-bongó szekvenciákat más-más okból, de a grammatika határait feszegető, itt-ott nehezen énekelhető módon adta vissza, s ezeket a fordításokat a szerkesztők, a túlzásokat lecsiszolva, énekversekké alakították. Babits nem is énekszövegeknek szánhatta fordításait, s pl. a latin eredetit követő enjambement-jain, úgy tűnik, a magyar gyülekezeti éneklés követelménye miatt igazítani kellett. Sokszor helyes ez az igazítás, de a mai, primitívebbé vált versérvék előtt való, túl hamar történt meghajlás túlzásokhoz is vezetett: az „egy sor — egy gondolati egység” szabálya, bizony, túlzottan beszűkíti a fordítás lehetőségeit, ráadásul így a magyar ének az eredeti latintól erősen eltávolodik. (Pl. a *Deus Creator omnium* 1. versszaka Babits fordításában: „Isten, te mindentalkotó, / egek vezére, aki dús / fénnel ruházod a napot, / álom-malasztal a vak éjt” az átdolgozás után így hangzik: „Isten, te mindent Alkotó, / egek Vezére aki vagy, / s fénnel ruházod a napot, / álom-malasztal a vak éjt”. Babits a 2–3. sor határán hűen és magyarul is érthetően követi az eredetit: *vestiens / diem decoro lumine*).

A himnuszfordításokkal kapcsolatos néhány kifogásomat is megemlíthetném, bár még akkor sem látnám értelmét figyelembe venni őket, ha igazam lenne, mert amazok annyi könyvben megjelentek, annyira átmentek a gyakorlatba, hogy nem szabad változtatni rajtuk. — Az ókeresztény himnuszok eredeti, néha hihetetlen merészsége bizonyosan sokszor sérült, nem a gondolatokban, a teológiai tartalomban, hanem a poézisben. Pl. a „*Veni Redemptor gentium*” régi magyar fordításokból kialakított formája bármennyire szép,

az eredeti szöveg igen tömör nyelvezete, paradoxonokat kifejező darabossága, egy-egy idézetének biblikus volta nem üt át eléggé a jelenlegi „fordításon”. Aztán: valóban nem lehetnénk olyan szókimondóak természetes dolgokban, mint ókeresztény, középkori eleink? Ambrusnál „a Szűznek dagadozik a hasa” (*Alvus tumescit Virginis*), a XVI. század eleji magyar fordításban a „Szűznek méhe nevekedik”, nem pedig „áldott gyümölcse megterem”. Ez utóbbi gyönyörűséges, és logikus folytatása az előző sornak („virágba borult a méh gyümölcse” — *fructusque ventris floruit*), mégsem Ambrusé. Nem veszítettük-e el a vámon a logikus, „szemérmes”, „költőies” változtatással, amit megnyerhetünk volna a réven a meglepőbb, nyersebb és másként költői hűséggel? Babits *Deus Creator omnium*-fordítása még mert szemérmes–nyílt lenni: „a hit hűsítse a szüzek / álmának forró gőzeit”; nem bágyasztja-e el az ókeresztény szöveget (ráadásul az eredetiből hiányzó triumphus-gondolattal megzavarva) a XX. századvégi átdolgozás: „s a hit hűsítse győztesen / az ének forró álmait”?

(A népénekekben is fölfedezni vélek hasonló, indokolatlan félelmek szülte átdolgozásokat. Például: vajon zsidóellenesség-e az eredeti népének szerint „Én nemzetem, zsidó népem”-et énekelni az „Én nemzetem, ó, én népem” helyett? Hiszen az adott liturgikus helyzetben mi mindannyian vagyunk a zsidó nép! S ilyen módon az Ó- és Újszövetséget is átírhatnánk...)

Óvatos módosítással talán csak egy-egy —igen ritka— félre- vagy erősen szabad fordítást kellene kiigazítani (pl. Ambrus *Aeterne rerum Conditor* himnusz 4. strófájának 3-4. sorát a *Diurnaléban*: „s az Egyház, ím, a Sziklaszál, / énekel oldja már a bűnt”; helyesen, prózai fordításban: „mikor ez, ti. a kakas, énekel, az Egyház sziklája, ti. Péter, bűnét mossa, ti. könnyeivel).

Egészében véve viszont igen sikeres a himnuszanyag visszaadása. (Ugyanezt tartom a népszolozsma-kötetek újabb fordításairól is). Erős kritikával talán csak a *Dies irae* összegyűrését illetném (689. szám) Babitsból és Síkból („csodakürt”-tel és hasonlókval). Nem volt szerencsés megoldás. Tisztán Babitsét javaslom helyette. Léván ez inkább kórustétel és úgysem nagyon ment még gyakorlatba, könnyen cserélhető lesz.

A többi, inkább sporadikusan, nyilván mindenféle „beldiplomáciai” okból, kompromisszum-képpen fölvetett új ének önálló stílusréteggé nem tud összeállni, nyelvileg is izoláltan áll. Nem is gondolnám, hogy izoláltságuk megszüntetésére kellene törekedni. Dienes Valéria, Kerényi egy-egy, Kerekes és Balássy két-két, Móricz négy szövegének nem feltétlenül kell tovább a helyet foglalnia. Gárdonyit is még jobban szeretném a „Fel nagy örömré” nélkül...

Az a sajátos helyzet alakult ki tehát, hogy a latinból való fordítások révén éppen a legarchaikusabb szövegek jelentik az Éneklő Egyház (magyar) nyelvileg legmodernebb rétegét — a „modernséget” teljességgel pozitív felhanggal értve! Ezért is indokolt a régi magyar népénekanyag „modernizálása”. Egy népénekeskönyv nem filológiai közlést igénylő nyelv- és irodalomtörténeti antológia, ingyencsek számára válogatva. Bármennyire is tiszteljük a magyar liturgikus-bibliái nyelv XVI–XVII. századi megszilárdulása révén létrejött nyelvál-

lapotot, az akkori bibliafordításokat s az akkor kialakult népénekanyagot, épp ama kor szellemében járunk el, ha napjaink magas irodalmi nyelvéhez —de nem a szlenghez, nem a tömegkommunikáció nyelvéhez— közelítjük a hagyományos szövegeket. A hitviták korának bibliafordítói, katolikusok és protestánsok, pl. megőrizték a középkori fordítások lélegzését, miközben bátran kicserélték az avíttóságokat. Az irodalmi nyelv megőrző, lassító, konzervatív jellegű, még inkább a liturgikus nyelv, de mindaddig, amíg nem döntünk egy az élő nyelvtől független szakrális nyelv mellett, akkor ha lassítva is, ha szűrővel is, de követni kell az élő nyelv változásait, s azokban nem csak romlást kell látni.

Az Éneklő Egyházon a XX. századi költői nyelvnek, Babits és József Attila a magyar költői nyelv egész történetét szintetizáló XX. századi stílusának bélyege is rajta van: a modern költői nyelvbe szerves módon illeszkedő ún. régi-es formák használatával (elbeszélő múlt, passzívum, a birtokos kifejezésének abundáns használata stb.), a lexika gondos kiválasztásával, ugyanakkor gazdagságával, a mondattan merészségével, a szemérmes vallomásossággal.

A 60-as, 70-es években a XX. századi magyar költői-szépírói nyelv helyett néhányan, egyes rossz ízlésű —s csak remélhetjük, hogy nem sanda szándékú— stilizták által is befolyásolva, valamiféle érthetőség, a nép egyszerű gyermekeihez, később meg az ifjúsághoz való áltságos „közelkerülés”, választékosabb szlenggel: „a szekularizált világ megszólítása” jegyében az ún. köznyelvből próbáltak új magyar liturgikus nyelvet farigcsálni. Ennek jegyében születtek meg a bibliafordítások is. A Szent István Társulat Bibliája tragikus következetességgel, a protestáns új bibliafordítás következetlenebbül, de ugyanazon stiliztikai normák jegyében... S ezeken alapultak a liturgikusnak szánt szövegek is. Mindezek, de különösen az előbbi fordítás egyházi életünknek múlt, értsd: Kádár-rendszerbeli terhes örökségéhez tartoznak, amellyel végre e tekintetben is teljes nyíltsággal kellene szembenéznünk és leszámolnunk.

A fordítók egyes archaikusnak vagy nem magyarosnak vélt nyelvi formákat babonásan kerültek — nem így az utca nyelvét: azt rendre-másra alapul vették. Ezzel ellentétesek —s ez mutatja igazán az átgondolatlanságot— az alköltői megoldások (pl. a rímelés), különösen a zsoltárfordításokban. A bibliafordításban egy már akkortájt is nyilvánvalóan buta, a XX. századi verselméletben való tökéletes tájékozatlanságra utaló fordítási elv, az ún. dinamikus megfeleltetés elve is óriási zavarokat okozott.

A magyar nyelvű gregorián

Nyilvánvaló, hogy ezekből a bibliafordításokból, ezekből a zsoltárfordításokból kiindulva nem lehetett a magyar nyelvű gregorián ének szövegét kialakítani. Az Éneklő Egyház szerkesztői vállalták azt a bátor lépést, hogy mindenesetül elvetették amazokat, s először létrehoztak egy zsoltároskönyvfordítást, amely azóta külön kötetkében is megjelent, s erre épülhetett *miseproprium* és a *zsolozsma* szöveganyaga.

Ha nem is minden pontján érték vele egyet, már csak ezért sem, mert kissé eltérő hagyományban nőttem: alapvetően helyénvaló zoltárfordítás jött létre, amely szerves folytatása a magyar bibliai nyelvi hagyománynak. Ma már egy szavát sem szabad megváltoztatni a rá épülő nagyszámú új kiadvány miatt. Úgy kell és lehet is megbecsülnünk és szeretnünk, ahogy van!

Az egyszerre hagyományos és modern zoltárfordítással, az annak alapján kialakított mise- és zsolozsma-antifónatételekkel, a rezponzoriális formákkal (beleértve a graduálékat) immár, három és fél évszázaddal a graduálok kora után, újra magyarul egy teológailag, irodalmilag és zeneileg fölbecsülhetetlenül gazdag istentiszteleti énekanyag került a kezünkbe. E szigorúan biblikus — zoltári és a mintájukat követő újszövetségi — szövegek utolérhetetlen tömörséggel és pontossággal foglalják össze a keresztény hitet, kellően tárgyilagos és kellően meleg hangjukkal emelik föl szívünket; s miközben a kinyilatkoztatott igét adják a szánkba, beletagolnak minket a magyar múltból a magyar jövő felé tartó nyelvtörténeti folyamatba.

Gyermekkorom „aranymondásait” ismertem föl bennük, az istentisztelethez leginkább illő, mert az Isten szavát soha el nem nyomó dallamok által hordozva. Ezekben ismertem föl azt az igazán biblikus énekanyagot, melyet a magyar gregoriánba is természetesen beletartozó, a kancionálrészben elemzett ókeresztény és középkori latin liturgikus versek vagy a magyar múlt népénektermésének legszebb darabjai, meg a legnagyobb zeneszerző által feldolgozott gyülekezeti énekek sem tudnak megközelíteni sem vallási hatásban, sem elemi költői erőben, minden bensőségességükkel, minden nyelvi finomságukkal sem. Mert itt közvetlenül Isten igéje hangzik, ha fordításban is.

Hatásukhoz hozzátartozik szabad költői formájuk, szabályokkal leírhatatlan, árnyalt prozodiájuk, szemben a strófikus anyag sokszor gúzsbakötő formáival, mindig is szükségképpen töltelékszavakra szoruló, merev prozodiájával. Hozzátartozik a kellő mértékben pregnáns megfogalmazásuk: a szöveg kemény (értelmileg fontos) illetve lágy (csupán a feldolgozást segítő, „fölsőleges” ismétlésekkel, szócskákkel megfogalmazott) pontjainak helyes elosztása a liturgikusének-szövegek közvetítette hittartalom befogadásának folyamatát segíti. Hogy kitörölhetetlenül vésődjenek agyunkba és onnan könyv híján, sokszor rosszul működő diavetítő vagy egyre kevésbé érthető kántori hang híján is, és nem csak liturgikus szituációban előhívhatók legyenek! Például, a 27/26. zoltár 1. verse nem csak miseintroitusként idéződik föl, s föl is idéződik, hanem életünk legváratlanabb, legnehezebb helyzeteiben is: „Az Úr az én fényem, kitől is félnék, életem oltalmazója, kitől rettegnék”.

Ha játékos kedvemben lennék: feltenném a könnyen megfejthető találós kérdést — mi az: olyan énekeskönyv, amely van is, meg nincs is? Az „Éneklő Egyház”! Erdélyi kollégáink most fölkaphatnák a fejüket: hiszen náluk, némi átszerkesztéssel, némi módosítással ez a könyv már létezik, él. Így hívják: „Discerjétek az Urat!” Tizenkét év után itt lenne az ideje, hogy Magyarországon is elindulnánk az Éneklő Egyház — az éneklő egyház felé!

Splendor paternae gloriae,
Szent Ambrus himnusza

Sík Sándor: *Himnuszok*
könyve (1943)

Nappali Zsolozsmáskönyv
(1990)

Splendor paternae gloriae de luce lucem proferens, lux lucis et fons luminis, dies dierum illuminans,	Atyaisten dicsfénye te, Fényből lett fény tündöklete, Fény fénye, nappal napja vagy, Forrás, melyből világ fakad.	Ki Atyád fénylő tükre vagy, ki fényét fényel hirdeted, fénytől való fény s fényt adó, nappalt ékítő napvilág!
5 verusque sol, illabere, micans nitore perpeti, iubarque Sancti Spiritus infunde nostris sensibus.	Igaz nap, kelj egünkre már, Ragyogj reánk, örök sugár, És tündököld szívünkbe szét A Szentlélek sugártüzét.	Igaz napunk, jöjj, tündökölj, ragyogj fel, örök fény sugar, árasz ki ránk szent Lelkedet, gyűjtsd meg szívünket lángolón.
10 Votis vocemus et Patrem, Patrem perennis gloriae, Patrem potentis gratiae, culpam releget lubricam.	Szóval szólítjuk az Atyát, A múlhatatlan menny urát, A hathatós malaszt urát, Törje meg a Kaján fogát.	Imánk szólítja az Atyát, örök dicsőség szent Urát, aki malasztot bőven ád, hogy rontsa szét a bűnhomályt.
15 Informet actus strenuos, dentem retundat invidi, casus secundet asperos, donet gerendi gratiam.	Rontsa meg elszánt, tiszta tett A bésikamló bűnöket. Hadd váltson áldás sorscsapást, Igaz út adjon újulást.	Jótetthez adjon jó erőt, törje le ártónk vad fogát, bajokban is legyen velünk, adjon erőt, ha szenvedünk.
20 Mentem gubernet et regat casto, fideli corpore, fides calore ferveat, fraudis venena nesciat.	Uralkodjék a lelkeken. A test szeplőtlen s hú legyen. Melegen égjen tiszta hit. Ne tudjuk álság mérgeit.	Vezesse lelkünk szüntelen, testünk is tiszta s hú legyen, hitünk lobogjon lelkesen, ne rontsa bűnnek mérge sem.
Christusque noster sit cibus, potusque noster sit fides, laeti bibamus sobriam ebrietatem Spiritus.	Krisztus legyen ma ételünk, Legyen ital a hit nekünk, Szűrcsöljük szent öröm borát, A lélek józan mámorát.	Krisztus legyen mi ételünk, töltsön be hit, ha szomjazunk, élvezzük együtt boldogan a Lélek józan mámorát.
25 Laetus dies hic transeat, pudor sit ut diluculum, fides velut meridies, crepusculum mens nesciat.	Igy boldogan a nap megyen. Hajnal a szemérem legyen, A hit legyen a déli nap, S ne érje lelkünk alkonyat.	Napunk vidáman teljen el, becsületünk a virradat, hitünk legyen a déli nap, s lelkünk ne tudjon esthomályt.
30 Aurora cursus provehit, aurora totus prodeat, in Patre totus Filius et totus in Verbo Pater.	Hajnal legyen egész napunk, És teljes legyen hajnalunk: Az Atyában egész Fia S Igében az egész Atya.	A hajnal hozza nappalunk, hajnalban teljes már napunk, mint Atyjában ragyog Fia, s Igében teljes az Atya.

Fordította még: Farkasfalvy Dénes (*Himnuszok* 1984). Az *Ideiglenes Zsolozsmáskönyv* (1976) nagyjából Sík Sándor fordítását adja, többször erőteljes átdolgozással; a költőietlen szabadosság egy ékes —vagy inkább éktelen—példája az utolsó strófa: „A hajnal ím szekerre kap: / jöjjön hát fényes-teljesen, / Atyának keblén a Fiú, / Igében foglalt Végtelen.” — A *Nappali Zsolozsmáskönyv* (*Diurnale*) a KÉSZ — Szent Ágoston Liturgikus Megújulási Mozgalom kiadványa.